Cumhuriyet ve Demokrasi İlişkisi

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Cumhuriyet:** "Cumhur" halk, büyük kalabalık demektir. Cumhuriyet, gücünü halktan alan; halkın seçtiği devlet başkanı ve milletvekilleri aracılığıyla yönetildiği yönetim biçimidir. Yöneticiler belirli süreler için seçimle iş başına gelir, halk memnun kalmazsa onları seçimle değiştirebilir.
- **Cumhuriyete giden yol:** 23 Nisan 1920'de TBMM açıldı, 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırıldı, **29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi.** İlk cumhurbaşkanımız Mustafa Kemal Atatürk'tür. Her yıl 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı'nı kutlarız.
- **Kadınların siyasi hakları:** 1930'da belediye seçimlerinde, 1934'te milletvekili seçimlerinde Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı tanındı. Türk kadını bu hakları birçok ülkedeki kadından önce elde etti.
- **İlişki:** Demokrasi halkın yönetimde söz sahibi olmasıdır; cumhuriyet bu anlayışın uygulandığı devlet biçimidir. Atatürk'e göre demokrasinin en çağdaş ve mantıklı uygulamasını sağlayan hükûmet şekli cumhuriyettir. Bu iki kavram birbirini tamamlar.
- **Cumhuriyetin nitelikleri:** Egemenlik milletindir; seçimler düzenli yapılır; herkes eşittir ve anayasaya, yasalara uyar; bir kişinin ya da grubun değil, tüm halkın çıkarı önemlidir.
- **Cumhuriyeti korumak:** Atatürk, Gençliğe Hitabe'de cumhuriyeti korumayı gençliğin birinci görevi olarak göstermiştir. Cumhuriyeti korumak ve yaşatmak her vatandaşın görevidir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. "Cumhuriyet" sözcüğündeki "cumhur" ne anlama gelir?

   A) Meclis B) Hükümdar C) Halk, büyük kalabalık D) Asker

2. Cumhuriyet hangi tarihte ilan edilmiştir? İlk cumhurbaşkanımız kimdir?

3. Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.
   (…) Cumhuriyette devlet başkanı ömür boyu görevde kalır.
   (…) Cumhuriyette yöneticiler seçimle belirlenir.
   (…) Cumhuriyet ile demokrasi birbirini tamamlayan kavramlardır.
   (…) Cumhuriyette bazı kişiler yasalara uymak zorunda değildir.

4 Eşleştiriniz.

1) 23 Nisan 1920 a) Saltanatın kaldırılması
2) 1 Kasım 1922 b) Cumhuriyetin ilanı
3) 29 Ekim 1923 c) TBMM'nin açılması

5 Her yıl 29 Ekim'de hangi bayramı kutlarız? Bu bayramda okulunuzda yapılan bir etkinliği yazınız.

6 Türk kadınına **milletvekili** seçme ve seçilme hakkı hangi yıl tanınmıştır?

A) 1920 B) 1923 C) 1930 D) 1934

7 Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözü hangi temel ilkeyi vurgular?

A) Millî egemenlik B) Saltanat C) Tek kişinin yönetimi D) Miras yoluyla yönetim

8 Boşlukları doldurunuz.

a) Cumhuriyette halk, ülke yönetimine seçtiği ..... ve milletvekilleri aracılığıyla katılır.
b) Cumhuriyette bir kişinin ya da grubun değil, tüm ..... çıkarları önemlidir.
c) Atatürk, cumhuriyeti korumayı ..... adlı konuşmasında gençliğe görev olarak vermiştir.

9 Cumhuriyetin iki niteliğini yazınız.

10 Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyetin ilanından **önce** gerçekleşmiştir?

A) Kadınlara belediye seçimlerinde oy hakkı verilmesi
B) TBMM'nin açılması
C) Kadınlara milletvekili seçilme hakkı verilmesi
D) Atatürk'ün cumhurbaşkanı seçilmesi

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Zaman şeridinde soru işaretiyle gösterilen olay hangisidir?

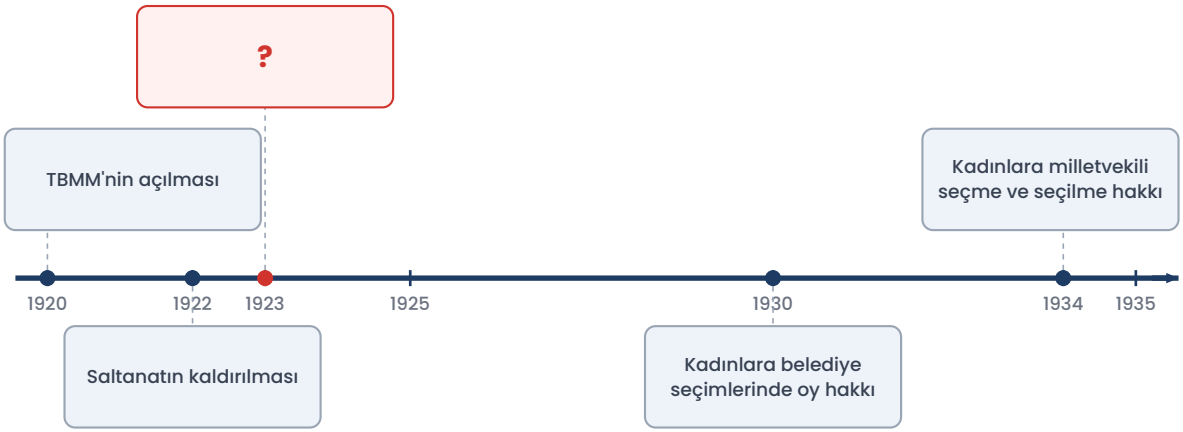

12 Zaman şeridine göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) TBMM'nin açılışı ile cumhuriyetin ilanı arasında kaç yıl vardır?
b) Cumhuriyetin ilanından kaç yıl sonra kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır?

13 Cumhuriyetin ilanıyla birlikte devlet başkanının belirlenme biçiminde nasıl bir değişiklik olmuştur?

14 Kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanınması cumhuriyetin hangi niteliğini güçlendirmiştir?

A) Ayrıcalık B) Saltanat C) Tek parti yönetimi D) Eşitlik

15 Aşağıdaki durumları "cumhuriyete uygun" ya da "cumhuriyete uygun değil" olarak sınıflandırınız.
a) Devlet başkanının seçimle belirlenmesi
b) Ülke yönetiminin babadan oğula geçmesi
c) Halkın, memnun olmadığı yöneticileri seçimle değiştirebilmesi
ç) Kanunların yalnızca halka uygulanıp yöneticilere uygulanmaması

16 Atatürk "Demokrasinin en çağdaş ve mantıklı uygulamasını sağlayan hükûmet şekli, cumhuriyettir." demiştir. Bu söze göre demokrasi ile cumhuriyet arasındaki ilişkiyi kendi cümlelerinizle açıklayınız.

17 Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyeti korumak ve yaşatmak için yapılabilecek davranışlardan biri **değildir**?

A) Toplumu ilgilendiren konularda hiç fikir belirtmemek
B) Yasalara uymak
C) Farklı düşüncelere saygı göstermek
D) Seçme yaşına gelince oy kullanmak

18 Cumhuriyetin ilan edildiği yıldan 2023 yılına kadar kaç yıl geçmiştir? Bu yıl dönümüne ne ad verilir?

19 Aşağıdaki kartlarda verilen özelliklerden hangileri **hem demokrasi hem cumhuriyet** ile ilişkilidir?

1	2	3	4
Seçimlerin düzenli yapılması	Yönetimin babadan oğula geçmesi	Egemenliğin millete ait olması	Herkesin yasalar önünde eşit olması

20 Cumhuriyet yönetiminde yöneticilerin belirli sürelerle seçilmesinin halka sağladığı iki faydayı yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki tabloda iki yönetim biçimi karşılaştırılmıştır. Boş hücreleri doldurunuz.

Özellik	Saltanat	Cumhuriyet
Devlet başkanı nasıl belirlenir?	Babadan oğula geçer	.....
Görev süresi	.....	Belirli bir süre
Egemenlik kime aittir?	Hükümdara	.....

22 Aşağıdaki metni okuyunuz.
"Bir kasabada yaşayan Selma Hanım, 1930'daki karar sayesinde ilk kez belediye seçimlerinde oy kullanmıştı. Birkaç yıl sonra ise milletvekili seçimlerinde de oy kullanabileceğini öğrenince çok sevindi."
Selma Hanım'ın milletvekili seçimlerinde oy kullanma hakkını kazandığı yıl hangisidir? Bu gelişme hangi demokrasi niteliklerini güçlendirmiştir?

23 "Cumhuriyeti korumak ve yaşatmak başta yeni nesiller olmak üzere her Türk vatandaşının görevidir."
Bir 5. sınıf öğrencisi bu görevi günlük hayatında nasıl yerine getirebilir? Üç davranış yazınız.

24 Aşağıdaki olayları oluş sırasına göre numaralandırınız.
(…) Kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verilmesi
(…) Cumhuriyetin ilanı
(…) TBMM'nin açılması
(…) Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı verilmesi
(…) Saltanatın kaldırılması

25 Bir ülkede seçimler yapılmakta ancak seçilen yöneticiler yasalara uymamakta ve halkın isteklerini dikkate almamaktadır. Bu ülke cumhuriyetin hangi niteliklerini tam olarak uygulamamaktadır?

A) Seçimlerin yapılması
B) Yasalar önünde eşitlik ve halkın çıkarlarının gözetilmesi
C) Bir devlet başkanının bulunması
D) Bir meclisin bulunması

26 Aşağıdaki metni okuyunuz.
"Bir okulda okul meclisi başkanı bir yıllığına seçilir. Başkan, kararları okul meclisiyle birlikte alır ve okul kurallarına herkes gibi uyar. Yıl sonunda yeni seçim yapılır."
Bu okul meclisinin işleyişi ile cumhuriyet yönetimi arasındaki iki benzerliği yazınız.

27 Atatürk'ün "Sebep ne olursa olsun vatandaşın derdine çare bulmak, yardım etmek ve destek olmak, Cumhuriyet hükûmetinin koşacağı bir vazifedir." sözüne göre cumhuriyet yönetiminin öncelikli görevi nedir?

A) Sadece büyük şehirlere hizmet götürmek
B) Yalnızca vergi toplamak
C) Vatandaşın sorunlarını çözmek ve ona destek olmak
D) Yöneticilerin isteklerini yerine getirmek

28 Emre: "Cumhuriyet ile demokrasi tamamen aynı şeydir."
Defne: "Aynı değildir ama birbirini tamamlar."
Hangi öğrencinin görüşü doğrudur? Gerekçesini açıklayınız.

29 Cumhuriyetin ilanı demokrasi açısından tarihimizdeki önemli kararlardan biri kabul edilir. Bunun nedenini iki maddede açıklayınız.

30 Bir sınıf, "Cumhuriyetimizin Kazanımları" panosu hazırlayacaktır. Aşağıdakilerden hangisi bu panoya **konulamaz**?

A) Devlet başkanının seçimle belirlenmesi
B) Kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınması
C) Egemenliğin millete geçmesi
D) Ülke yönetiminin padişahın ailesine bırakılması

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**